

BP Overschiese Kleiweg voetbalvelden

Quickscan ecologie in het kader van de
Wet Natuurbescherming

Van

Ruud Hendriks

Aan

S. Van Der Ven, W Noordijk, L Timmer,

Collegiale Toetsing

Marco De Beaumont

Datum

14 september 2021

Versie 2

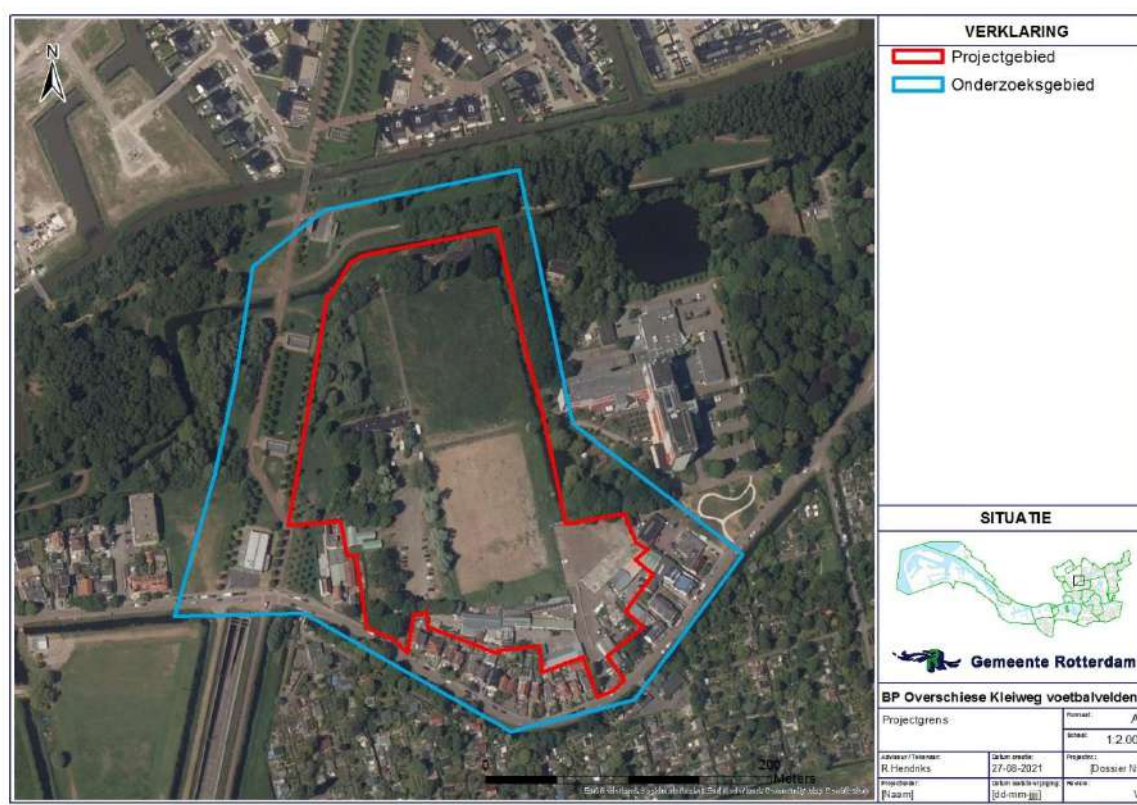

Inhoudsopgave

1	Locatie en voorgenomen werkzaamheden	3
2	Conclusies en adviezen	8
2.1	Conclusies	8
2.2	Adviezen	9
2.3	Ecologische kansen	10
3	Werkwijze	12
3.1	Doel van deze rapportage	12
3.2	Aanpak	12
4	Bureaustudie	13
4.1	Eerder uitgevoerd onderzoek	13
4.2	Rotterdamse natuurdatabase	13
4.3	NDDF	14
4.4	Natura 2000-gebieden	14
4.5	Natuurnetwerk Nederland	15
4.6	Rotterdamse Natuurkaart	15
5	Resultaten	17
5.1	Flora	17
5.2	Vogels	18
5.2.1	Vogels met jaarrond beschermde nesten	18
5.2.2	Algemene broedvogels en categorie-5 soorten	18
5.3	Grondgebonden zoogdieren	20
5.4	Vleermuizen	21
5.5	Amfibieën	23
5.6	Reptielen	23
5.7	Vissen	23
5.8	Ongewervelden	24
5.9	Exoten	24
6	Gebruikte bronnen en literatuur	25
7	Bijlages	26

1 Locatie en voorgenomen werkzaamheden

Het voornemen is om een nieuw bestemmingsplan vast te stellen voor de locatie van de voormalige voetbalvelden aan de Overschiese Kleiweg te Overschie, Rotterdam. Het betreft de voormalige voetbalvelden ten hoogte van huisnummers 569- 625 en de nabijgelegen opstallen. Met het nieuwe bestemmingsplan wordt de bouw van woningen op deze locatie mogelijk gemaakt. De locatie is weergegeven in figuren 1 en 2.

Figuur 1 Begrenzing projectgebied BP Overschiese Kleiweg voetbalvelden

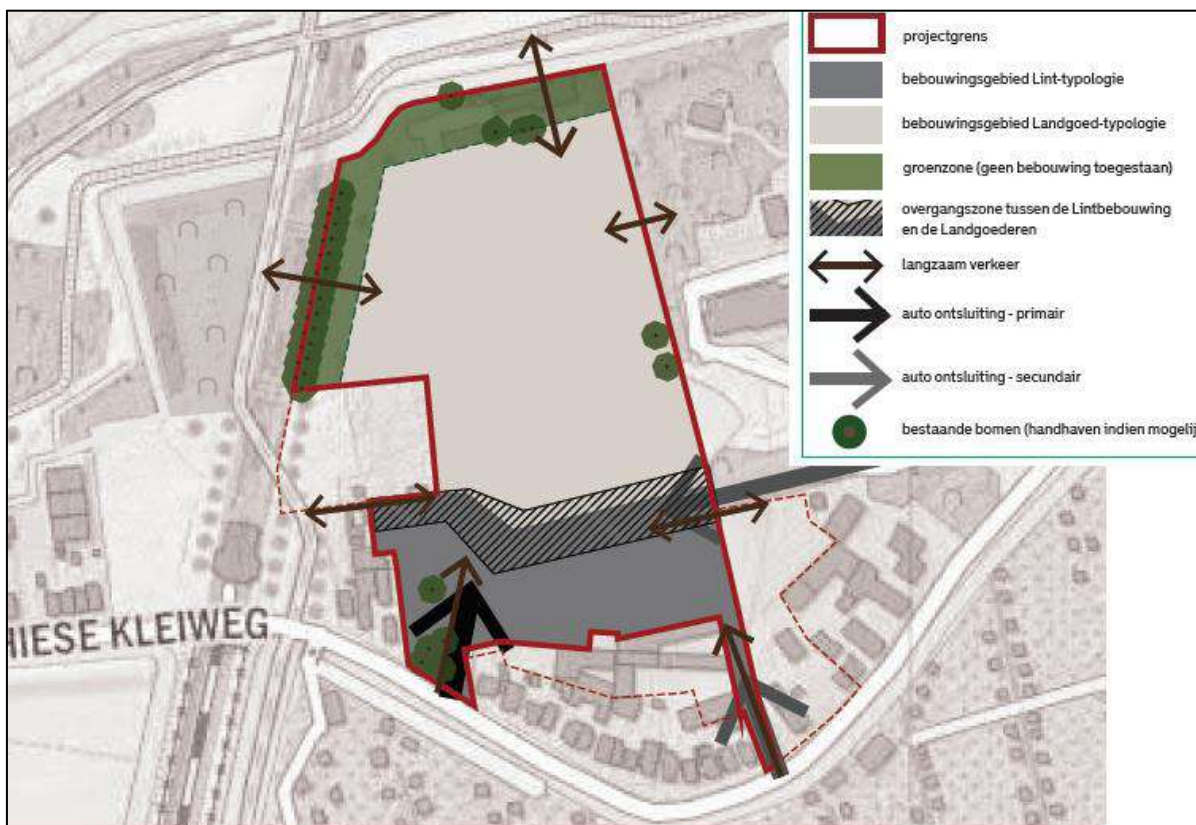

Figuur 2 Ligging projectgebied in de omgeving

Het terrein ligt momenteel braak. Het terrein bestaat uit drie overwoekerde sportvelden gescheiden door een asfaltweg. Op het terrein zijn nog enkele netten en lichtmasten aanwezig. In het noordoosten van het projectgebied bevinden zich het gebouw van de voormalige kleedkamers. Dit gebouw is, grotendeels dichtgezet om betreding te voorkomen. Tussen de kleedkamers en de voormalige voetbalvelden bevindt zich een bosplantsoen. De noordzijde van het terrein wordt begrensd door een watergang die onderdeel is van de ecologisch verbinding de Steilrand. De watergang heeft aan de zijde van de projectlocatie geen beschoeiing. In het zuidelijke gedeelte van het voormalige sportpark bevindt zich de oude kantine. Dit gebouw is momenteel in tijdelijk gebruik. Aan de westzijde van het parkeerterrein bevindt zich tevens het gebouw van de duivenvereniging. Het projectgebied bestaat aan de zuidzijde uit enkele (voormalige) bedrijfsgebouwen. Deze gebouwen liggen in een stenig gebied waarbij het buitenterrein is bestraat of geasfalteerd. Een gedeelte van het plangebied was niet toegankelijk, dit is aangegeven op de resultatenkaart in hoofdstuk 5.

Het bestemmingsplan zal in de toekomst woningbouw op de locatie mogelijk maken. Het bestemmingsplan dient nog te worden opgesteld, wel is er reeds een nota van uitgangspunten. Het beoogde programma bestaat uit maximaal 85 woningen. Het betreft hierbij een mix van appartementen en grondgebonden woningen. Indien mogelijk worden bomen behouden. Als bomen desondanks toch moeten worden gerooid worden deze in de verhouding 1 op 3 vervangen. Daarnaast wordt de groenzone in het noorden en westen van het projectgebied behouden. De beoogde inrichting volgens de nota van uitgangspunten is weergegeven in figuur 3. De exacte ontwikkelingen zijn nog niet bekend. Het voornemen is om het bestemmingsplan begin 2022 ter inzage te leggen. De vaststelling van het bestemmingsplan zal plaats vinden in september van 2022. Het voornemen is om in het najaar van

2022 te beginnen met de sloop van de aanwezige bebouwing. De start van de nieuwbouw is volgens de snelste planning in 2024.

Figuur 3 Weergave van de beoogde ontwikkeling die het bestemmingsplan mogelijk maakt

Voor de Quicksan Ecologie is aangenomen dat het aanwezige groen volledig gerooid zal worden en de aanwezige gebouwen gesloopt worden. In het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb) is het noodzakelijk om de effecten van de mogelijkheden die het bestemmingplan gaat bieden in kaart te brengen. Deze Quicksan Ecologie voorziet in deze noodzaak. Bij wijzigingen in de scope dient de ecooloog op de hoogte gebracht te worden. Deze wijzigingen kunnen invloed hebben op de conclusies.

In figuur 4 tot en met 13 is het plangebied weergegeven zoals aangetroffen door de ecooloog tijdens het veldbezoek op 19 augustus 2021.

Figuur 4 . Gazon met oudere wilgen bij de parkeerplaats en entree van het plangebied. Kijkrichting zuid.

Figuur 5 Voormalige kantine aan de zuidkant van het projectgebied. Kijkrichting zuidwest.

Figuur 6 Verruigde voetbalvelden aan de oostzijde van het plangebied. Kijkrichting noord.

Figuur 7 Essenplantsoen in het projectgebied. Kijkrichting zuidoost.

Figuur 8 Verruigde voetbalveld met enkele bomen aan de rand van het projectgebied. Kijkrichting oost.

Figuur 9 Het zuidwestelijke gelegen verruigde voetbalveld met overwoekert vangnet. Kijkrichting zuid.

Figuur 10 Overzicht van de verruigde sportvelden.
Kijkrichting noord.

Figuur 11 Voormalig kleedkamer gebouw aan de noordkant van projectgebied. Kijkrichting zuid.

Figuur 12 Oostzijde van de voormalige kleedkamer.
Kijkrichting zuid.

Figuur 13 Steilrand net ten noorden van het plangebied. Kijkrichting west.

2 Conclusies en adviezen

Na het uitvoeren van de bureaustudie en het locatiebezoek zijn de waarnemingen geïnterpreteerd. Uit de resultaten van de bureaustudie en het locatiebezoek zijn conclusies getrokken en wordt advies gegeven over de te nemen vervolgstappen. Onderstaande conclusies en adviezen zijn hierop gebaseerd, alsmede getoetst aan de huidige wet- en regelgeving (Bijlage 1 en Bijlage 2).

2.1 Conclusies

In Tabel 1 is aangegeven welke beschermde gebieden aanwezig zijn en of effecten worden verwacht. Eventuele vervolgstappen zijn benoemd.

Tabel 1. Effecten op beschermde gebieden.

Beschermd gebied	Afstand tot plangebied	Verwacht effect?
NNN	3,45 kilometer (Nieuwe Maas)	Geen effect
Natura 2000	10,8 kilometer (Oude Maas)	Geen effect
	19 Kilometer (Biesbosch)	Geen effect
Rotterdamse groenstructuur	Het projectgebied maakt deel uit van de Rotterdamse groenstructuur, zoals aangegeven op de Natuurkaart (2018) met 'parkbos'.	Mogelijk effect. Raadpleeg een stadsecoloog voor advies omtrent het behouden en versterken van de Rotterdamse groenstructuur.

Tabel 2. Effecten op beschermde soorten in het onderzoeksgebied.

Soortgroep	Beschermde Soorten?	Nader onderzoek? (planning)	Ontheffing Wet natuurbescherming nodig?
Grondgebonden zoogdieren	Ja, het gebied is geschikt voor steenmarter (art 3.10 Wnb).	Ja, nader onderzoek naar steenmarter. (maart - augustus)	Mogelijk, indien steenmarter wordt aangetroffen tijdens nader onderzoek en effecten niet uit te sluiten zijn d.m.v. gerichte maatregelen.
Vleermuizen (opstallen buiten sportterrein)	Ja, mogelijk geschikte bebouwing voor verblijfplaatsen van vleermuizen (art 3.5 Wnb).	Quickscan Ecologie en eventueel nader onderzoek naar verblijfplaatsen in opstallen.	Mogelijk, als functies van vleermuizen in de opstallen worden aangetoond.
Vleermuizen (sportterrein)	Conclusies uit eerder onderzoek dat er geen verblijfplaatsen of essentieel foerageer gebied aanwezig is zijn, is nog geldig. De	Nee, mits verstoring van de essentiële vliegroute (Steilrand) wordt voorkomen. Hiervoor dienen werkzaamheden uitgevoerd te worden tussen zonsopkomst	Nee tenzij , verstoring van de Steilrand niet kan worden.

Soortgroep	Beschermde Soorten?	Nader onderzoek? (planning)	Ontheffing Wet natuurbescherming nodig?
	Steilrand net ten noorden van het projectgebied dient als essentiële vliegroute. (art. 3.5 Wnb)	en zonsondergang. Tevens dient lichtuitstraling van meer dan 2 lux tijdens de werkzaamheden en bij de inrichting worden voorkomen. Een lichtberekening van de verstrooiing is noodzakelijk.	
Algemene Broedvogels	Ja, het gebied is geschikt voor algemene broedvogels.	Nee	Nee, indien voldaan wordt aan art. 3.1 Wnb. Dit is mogelijk door buiten het broedseizoen te werken. Het broedseizoen loopt globaal van 1 maart tot 1 augustus). De periode van het broedseizoen is afhankelijk van de weeromstandigheden en de betreffende soort.
Vrijgestelde Grondgebonden zoogdieren, amfibieën en vissen	Mogelijk vrijgestelde soorten zoals: egel, konijn vos, bruine kikker en gewone pad. (art. 1.11 Wnb)	Nee	Nee. Wel dient rekening gehouden te worden met de zorgplicht (art. 1.11 Wnb). Dit is mogelijk door vanuit één kant te werken, zodat dieren de kans krijgen om zich te verplaatsen.
Overige beschermde soorten	Nee	Nee	Nee

2.2 Adviezen

Voor het vaststellen van het bestemmingsplan dient onderzoek gedaan te worden naar steenmarter. Indien de opstallen aan de zuid- en zuidoostzijde in het project worden gesloopt dient een update van de ecologische quick-scan plaats te vinden. De (voormalige) bedrijven zijn mogelijk geschikt leefgebied voor steenmarter, uilen en vleermuizen. Deze gebieden waren ten tijde van het veldbezoek niet toegankelijk. Het nader onderzoek uit 2020 naar roofvogels, uilen en vleermuizen toonde aan dat er geen beschermde soorten en leefgebieden zijn in het projectgebied. Deze resultaten zijn nog steeds geldig aangezien de situatie van het plangebied onveranderd is. De geldigheid van de nader onderzoeken is 3 jaar. Mochten de beoogde ontwikkelingen in het bestemmingsplan niet binnen deze termijn worden gestart dan dient eerst overlegd te worden met de Stadsecoloog omtrent het actualiseren van de onderzoeken. Er is nader onderzoek nodig naar vleermuizen als verstoring op de Steilrand niet wordt voorkomen.

Verder dienen ten minste de volgende maatregelen genomen te worden:

- Er dient rekening gehouden te worden met het broedseizoen, ter bescherming van algemene broedvogels (artikel 3.1 Wnb). Het rooien van bomen en struiken en overige werkzaamheden met negatieve effecten op het aanwezige groen, dienen buiten het vogelbroedseizoen uitgevoerd te worden. Het broedseizoen loopt globaal van 1 maart tot 31 juli, maar kan per jaar enigszins verschuiven afhankelijk van de weersomstandigheden.
- Er dient rekening gehouden te worden met de zorgplicht (art. 1.11 Wnb). Dit is mogelijk door vanuit één kant te werken, zodat dieren de kans krijgen om zich veilig te verplaatsen.
- Lichtuitstraling van meer dan 2 lux op de Steilrand dient zowel tijdens de werkzaamheden als bij de definitieve inrichting worden voorkomen. Er dient met een lichtberekening voor de inrichting worden aangetoond dat er geen sprake is van lichtverstrooiing op de Steilrand
- Er dient een groene bufferzone van minimaal 50 meter tussen het woongebied en de Steilrand worden gerealiseerd. Dit als compensatie voor de gebieden op de Rotterdamse Natuurkaart en ten behoud van de beoogde verbinding van de Steilrand.

2.3 Ecologische kansen

Het gebied is gelegen nabij de beoogde ecologische verbinding de Steilrand en maakt onderdeel uit van de Rotterdamse natuurkaart. Langs de Steilrand bevindt zich een essentiële vliegroute voor vleermuizen. Vanuit de Rotterdamse ambitie voor biodiversiteit¹ valt aan te bevelen om de groenstructuur en biodiversiteit in het gebied te versterken. Aan te raden valt om een groene ecologische (buffer)zone te realiseren aan de noordzijde en westzijde van het gebied. Hiermee worden de aanwezige groengebieden op de natuurkaart versterkt en draagt de ontwikkeling van het gebied bij aan de Rotterdamse opgave voor de versterking van de biodiversiteit. Overleg met een ecooloog over de inpassing en uitvoering van de groene ecologische zone in het beoogde plan.

Hieronder staan enkele ecologische kansen c.q. maatregelen beschreven. Deze maatregelen zijn in lijn met de natuurdoelen van de gemeente Rotterdam, waaronder de vergroeningsopgave en het streven naar meer biodiversiteit, natuurbeleving en klimaatadaptatie. Spreek met een ecooloog om deze tips effectief toe te passen in het project.

- Behoud zoveel mogelijk het aanwezige groen en voeg openbaar groen toe waar mogelijk;
- Creëer een doorlopende groenstructuur en gebruik verschillende vegetatietypen;
- Kies voor bloem-, bes- en zaaddragende bomen en struiken, en pas inheemse soorten toe;
- Kies voor variatie/diversiteit van soorten (bijv. verschillende soorten bomen i.p.v. één soort);
- Draag zorg voor een goede (doorlaatbare) bodemstructuur.
- Kies voor natuurvriendelijke oevers.
- Kies voor natuurinclusief bouwen bij het realiseren van de toekomstige bebouwing door nestlocaties voor vogels en verblijfplaatsen voor vleermuizen in de bebouwing te realiseren en groene daken toe te passen.

Spreek met de betrokken stadsecoloog om deze kansen nader uit te werken in het bestemmingsplan en de daaruit voortkomende ontwikkelingen.

¹ Gemeente Rotterdam, Uitvoeringsagenda biodiversiteit. [Uitvoeringsagenda Biodiversiteit \(rotterdam.nl\)](https://www.rotterdam.nl/uitvoeringsagenda-biodiversiteit)

3 Werkwijze

3.1 Doel van deze rapportage

Bij ruimtelijke ontwikkelingen waarbij er sprake is van ingrepen als sloop, bouw, grondverzet en kap van bomen e.d., dient altijd getoetst te worden aan de Wet natuurbescherming. Om mogelijke effecten van de werkzaamheden in beeld te brengen, dient voorafgaand aan de uitvoering van werkzaamheden een Quickscan Ecologie uitgevoerd te worden. Het doel van dit onderzoek is om een uitspraak te doen of, en zo ja, in welke mate, de voorgenomen werkzaamheden conflicteren met verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming, om zo overtredingen omtrent deze Wet te voorkomen. Er wordt gekeken naar de aanwezigheid van door de Wet natuurbescherming beschermde natuurwaarden (flora en fauna) in en rond het onderzoeksgebied. Tevens dient er bepaald te worden wat de invloed het bestemmingsplan is op eventueel aangetroffen soorten. In dat kader is deze Quickscan Ecologie uitgevoerd.

Daarnaast worden eventuele vervolgstappen aangegeven die benodigd zijn alvorens het werk uit te mogen voeren. Deze Quickscan Ecologie kan ook gebruikt worden als onderbouwing bij eventuele vergunningsaanvragen, zoals een kapvergunning (WABO). Het onderzoek dient dan als bijlage meegezonden te worden naar het bevoegd gezag. Ten slotte worden ecologische kansen benoemd voor het onderzoeksgebied.

3.2 Aanpak

Deze Quickscan Ecologie (QE) is een oriënterend onderzoek naar de effecten op flora, fauna en natuurgebieden die bescherming genieten vanuit de Wet natuurbescherming. Het onderzoek bestaat uit 2 delen:

1. Bureaustudie, waarbij wordt gekeken of er eerdere onderzoeken op de locatie bekend zijn en of er waarnemingen van beschermde soorten in de Rotterdamse natuurdatabase en NDFF zijn opgenomen. Verder wordt ook gekeken naar eventueel aanwezige beschermde natuurgebieden (Natura 2000-gebieden en Natuur Netwerk Nederland (NNN)).
2. Locatiebezoek, met als doel een inschatting te maken van de potentie van de locatie voor beschermde soorten (Wnb) op basis van waarnemingen, aanwezige biotopen en beoordeling van bebouwing. Het locatiebezoek is een momentopname en heeft nadrukkelijk niet het karakter van een volledige veldinventarisatie.

De bevindingen zijn vastgelegd in deze rapportage, waarin de volgende onderdelen te vinden zijn:

- Een beknopte samenvatting van relevante eerdere onderzoeken op de locatie
- Een uitsluit van de database met waarnemingen van beschermde soorten (Wnb)
- Een verslag van het locatiebezoek waarbij per soortgroep aangegeven wordt welke soorten aanwezig kunnen zijn en of effecten worden verwacht.
- Advies over benodigde vervolgstappen

Bij het opstellen van dit rapport zijn de voorgenomen (mogelijke) werkzaamheden getoetst aan de van kracht zijnde natuurwetgeving. Een uitleg van de verschillende onderdelen van de huidige wet- en regelgeving is te vinden in Bijlage 1 en Bijlage 2.

4 Bureaustudie

4.1 Eerder uitgevoerd onderzoek

In het onderzoeksgebied is reeds onderzoek gedaan deze onderzoeken zijn inmiddels verouderd en de scope van het project is veranderd. Het betreft onderstaande onderzoeken.

Langstraat, M; 04-11-2019; Ecologisch onderzoek, Overschie Kleiweg te Rotterdam, ByNature.

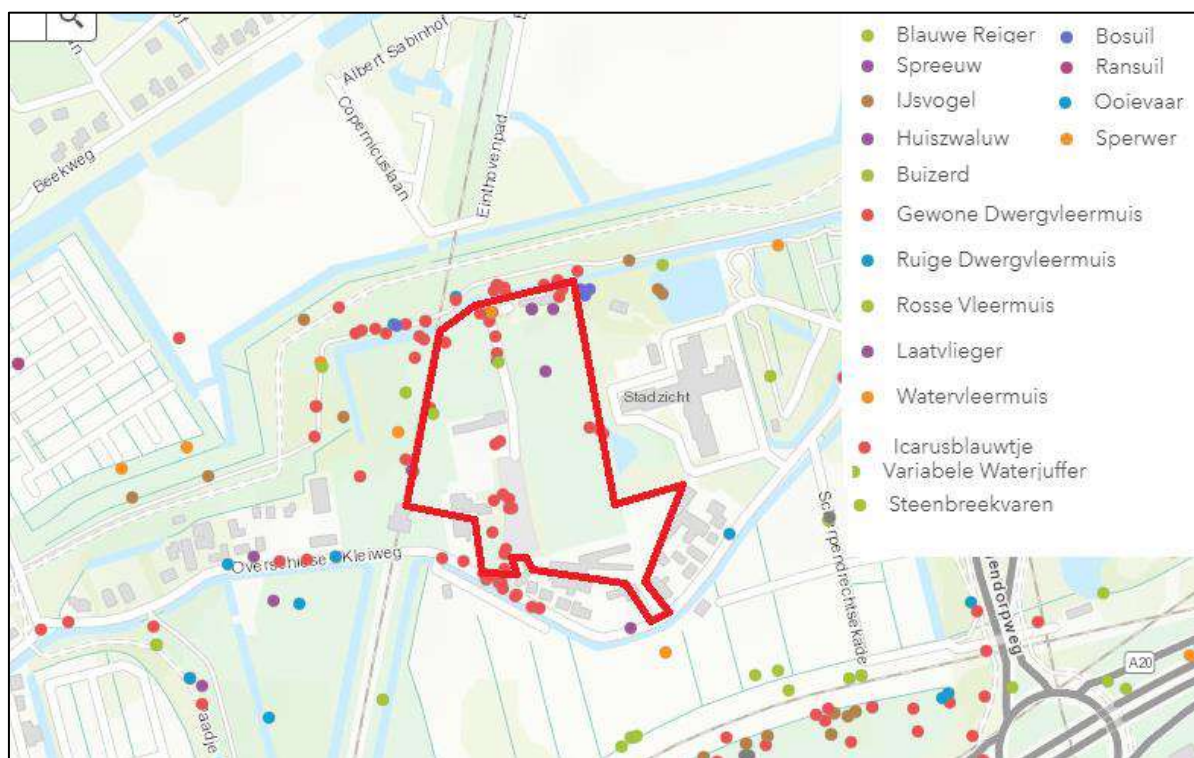
Conclusies: De aanwezigheid van beschermde vaste rust- of verblijfplaatsen van roofvogels en uilen kan worden uitgesloten. Het gebied maakt wel deel uit van het foerageergebied van bosuil en in het verleden van ransuil. Er zijn geen verblijfplaatsen van vleermuizen aangetroffen. De voormalige voetbalden maken deel van (niet-essentiële) foerageergebied voor gewone dwergvleermuis en laatvlieger. De steilrand ten noorden van het projectgebied dient als essentiële vliegroute voor gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis.

Langstraat, M; 08-04-2019; Quicksan Flora en Fauna, Overschie Kleiweg te Rotterdam, ByNature

Conclusies: Geen nestlocaties voor huismus, het gebied is geschikt als niet-essentieel foerageergebied. Het projectgebied is geschikt als nestlocatie voor jaarrond beschermde nesten van roofvogels en uilen. Het projectgebied is zeer geschikt voor categorie 5 soorten en algemene broedvogels. Er zijn potentieel geschikte locaties voor vleermuizen in holtebomen en bebouwing. De Steilrand ten noorden van het projectgebied is geschikt als essentiële vliegroute voor vleermuizen. Het gebied is mogelijk essentieel foerageergebied voor vleermuizen.

4.2 Rotterdamse natuurdatabase

Alle door de gemeente Rotterdam beheerde openbare ruimtes worden eens in de 3 jaar geïnterviewd op wettelijk beschermde soorten planten en dieren (Wet natuurbescherming) en op Rode lijst soorten (aandachtsoorten). De ingewonnen gegevens zijn opgenomen in de Natuurdatabase, welke is ontsloten via het gemeentelijke GisWeb. Naast de inventarisatiegegevens van het Rotterdamse beheergebied zijn in deze database ook waarnemingen uit inventarisaties in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen opgenomen. Door de methode van dataverwerking is er sprake van 'open vlekken', locaties waar geen onderzoek is uitgevoerd. Hierdoor biedt de data dus geen dekkend beeld van de in Rotterdam aanwezige natuurwaarden. Het ontbreken van waarnemingen betekent daarom niet er geen natuurwaarden aanwezig zijn, maar eerder dat er (in de afgelopen 3 jaar) geen onderzoek is uitgevoerd. In de Rotterdamse natuurdatabase komen de volgende strikt beschermde soorten voor in een straal van één kilometer rondom het projectgebied; bosuil buizerd, gewone dwergvleermuis, laatvlieger, ooievaar, ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis, sperwer en watervleermuis (zie figuur 14).

Figuur 14 Rotterdamse natuurdata nabij het projectgebied (rood omlijnd)

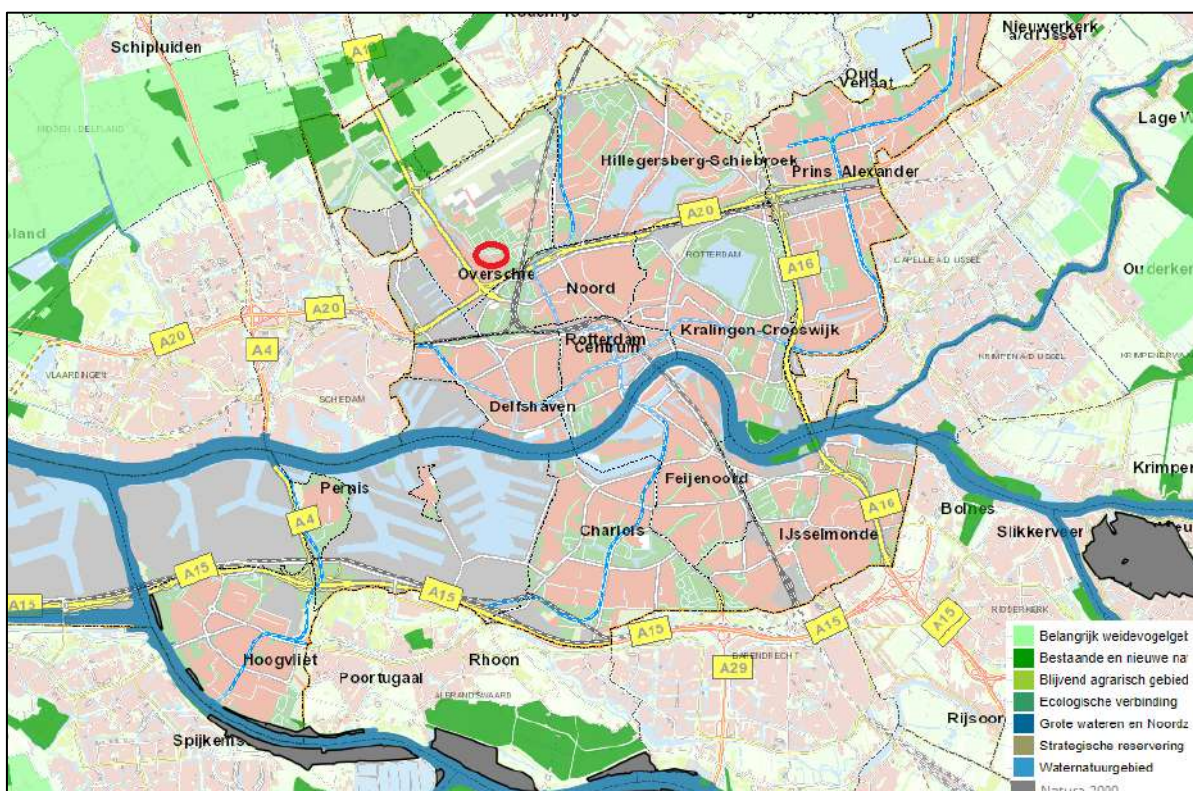
4.3 NDFF

In de NDFF zijn verschillende waarnemingen bekend binnen het projectgebied het betreft de volgende soorten (exclusief flora); egel, ekster, gaai, gewone dwergvleermuis, groene specht, kauw, koolmees, kwak, laatvlieger, roodborst, rosse vleermuis, tijtjaf, torenvalk, zanglijster en zwarte kraai.

Binnen een kilometer van het projectgebied zijn de volgende strikt beschermde soorten bekend in de NDFF; buizerd, gewone dwergvleermuis, gierzwaluw, havik, huismus, laatvlieger, ooievaar, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis en sperwer.

4.4 Natura 2000-gebieden

Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied, de Oude Maas, ligt op ca. 10,5 kilometer afstand van de projectlocatie zie figuur 15. Gezien de afstand en het lokale karakter van de ingreep, worden er geen effecten verwacht op dit Natura 2000-gebied. Het dichtstbijzijnde stikstofgevoelig Natura 2000-gebied betreft de Biesbosch op ca 14,3 kilometer afstand. Gezien de omvang van de geplande ontwikkelingen binnen het onderzoeksgebied kunnen effecten door stikstofdepositie op voorhand uitgesloten worden. Er dient daarom een stikstofberekening uitgevoerd te worden.

Figuur 15 Globale ligging projectgebied (rood omlijnd) ten opzichte van Natura 2000-gebieden en het Natuurnetwerk Nederland

4.5 Natuurnetwerk Nederland

De Nieuwe Maas is het dichtstbijzijnde gebied dat onderdeel is van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) (figuur 15). Het onderzoeksgebied ligt op ca. 3,9 kilometer afstand van het NNN-gebied. Directe effecten worden daarmee uitgesloten. Vervolgstappen zijn daarom niet benodigd.

4.6 Rotterdamse Natuurkaart

Het projectgebied grenst is aangewezen op de Rotterdamse natuurkaart. Het projectgebied heeft daarin de status Parkbos. De ontwikkelingen tot woningbouwlocatie hebben een effect op de Rotterdamse Natuurkaart omdat het aanwezig groen wordt gerooid, bouwwerkzaamheden gaan plaats vinden en het terrein wordt ingericht tot een woongebied. De ligging van het plangebied ten opzichte van de Rotterdamse Natuurkaart is weergegeven in figuur 16.

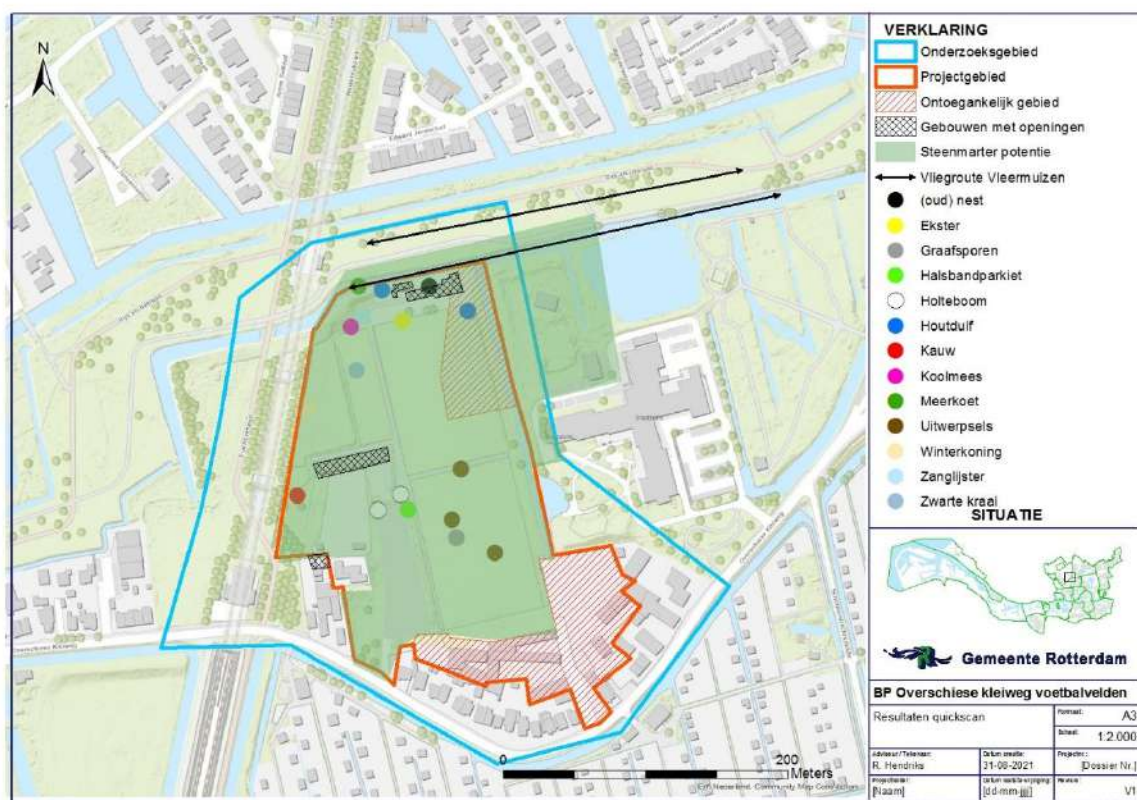

Figuur 16 Ligging van het projectgebied (rood) ten opzichte van de aangewezen gebieden op de Rotterdamse Natuurkaart. Het gedeelte ten noorden van het projectgebied betreft de beoogde verbindingzone de Steilrand.

Omdat het projectgebied onderdeel uitmaakt van de Rotterdamse Natuurkaart en direct grenst aan de beoogde verbinding van de Steilrand is een direct effect niet uit te sluiten. Om de effecten te beperken is het noodzakelijk om een groene bufferzone te realiseren tussen de beoogde woonlocatie en de Steilrand van minimaal 50 meter. Het huidige gebied is grotendeels aangewezen als parkbos. Hoewel het momenteel geen bos is heeft het projectgebied wel een hoge ecologische waarde en een ecologische functie. In het bestemmingsplan dient daarom rekening te worden gehouden met deze waarde. Versterk daarom de groenstructuur door in het noorden en westen van het gebied groenstroken in te richten met het type 'parkbos'.

5 Resultaten

De projectlocatie is bezocht op donderdag 20 augustus 2021. De temperatuur bedroeg circa 17 graden Celsius met bewolking en motregen, de windkracht bedroeg 2 bft. Het volledige gebied is bezocht en visueel beoordeeld op basis van potentieel geschikt biotoop en waarnemingen. In dit hoofdstuk is beschreven per soortgroep of deze zijn aangetroffen of zijn te verwachten. In figuur 17 zijn de belangrijkste onderzoeksresultaten weergegeven.

Figuur 17 Resultaten van het veldbezoek

5.1 Flora

Resultaten

Er zijn tijdens het locatiebezoek geen beschermde soorten aangetroffen. Het gebied bestaat deels uit ruigten op de voormalige voetbalvelden waar voornamelijk algemene kruidensoorten overheersen. Het westelijke voormalige voetbalveld bestaat voornamelijk uit gewone berenklauw, grote brandnetel en koninginnekruid. Het zuidelijkste gelegen voormalig voetbalveld is het minst verruigt en bestaat voornamelijk uit grassen, grote brandnetel en jakobskruid. Het voormalig voetbalveld aan de noordoostzijde is het meest verruigt en wordt gedomineerd door grote brandnetel en braam. De aangetroffen soorten wijzen op een voedselrijke bodem. De biotoop wordt daarom ongeschikt geacht voor beschermde soorten zoals glad biggenkruid die tevens pioniersomstandigheden nodig heeft. De struwelen bestaan met name uit braam en opschot van onder andere wilde lijsterbes en wilg. De

bosschages in het terrein bestaan uit een essenbosschage en enkele grotere wilgen. Het struweel aan de noordwestzijde was als gevolg van de dichte ruigte slecht toegankelijk. De aanwezige soorten wijzen op een rijke en verstoorde bodem. De locatie is daarmee ongeschikt voor beschermde flora. In het projectgebied zijn geen kades aanwezig. Op de muren van de gebouwen zijn geen beschermde muurflora gevonden en deze worden ook niet verwacht.

Effecten

Er zijn geen beschermde planten aangetroffen binnen het onderzoeksgebied en deze worden ook niet verwacht. Effecten zijn daarmee uitgesloten.

Vervolgstappen

Er worden geen effecten verwacht. Vervolgstappen zijn daarom niet benodigd.

5.2 Vogels

5.2.1 Vogels met jaarrond beschermde nesten

Resultaten

Tijdens het veldbezoek zijn geen vogels met jaarrond beschermde nesten aangetroffen. Tevens zijn geen jaarrond beschermde nesten aangetroffen. De bosrand aan de noordwestzijde kon niet van dichtbij worden beoordeeld vanwege de toegankelijkheid. In het verleden (2019) is in een nader onderzoek² gedaan waarbij geen jaarrond beschermde nesten aangetroffen werden. In het verleden is tevens onderzoek gedaan naar de aanwezigheid van uilen deze zijn niet aangetroffen. De situatie op het terrein is niet veranderd en de aanwezigheid van nestlocaties van uilen wordt daarom niet verwacht. De aanwezige bebouwing op het terrein is daarnaast ongeschikt voor gebouwbewonende soorten zoals huismus en gierzwaluw. De woningen aan de Overschiese kleiweg zijn mogelijk geschikt voor huismus. Echter zijn geen individuen of sporen aangetroffen van deze soort. De bebouwing aan de Overschiese kleiweg is mogelijk geschikt voor huismus. Het voormalig sportpark zal geschikt kunnen zijn als foerageergebied.

Effecten

Er zijn geen jaarrond beschermde nesten aanwezig en deze worden ook niet verwacht op basis van biotoop en eerder onderzoek. Er is echter voldoende alternatief foerageergebied aanwezig zoals de volkstuinten ten zuiden van de Overschiese kleiweg.

Vervolgstappen

Er worden geen effecten verwacht. Vervolgstappen zijn daarom niet benodigd.

5.2.2 Algemene broedvogels en categorie-5 soorten

Resultaten

Het projectgebied is uitermate geschikt voor algemene broedvogels en zogenaamde categorie 5 soorten. Tijdens het veldbezoek zijn ekster, houtduif, kauw, koolmees, meerkoet, winterkoning, zanglijster en zwarte kraai waargenomen. In het bosplantsoen aan de westzijde is nest indicierend gedrag van kauw waargenomen. Dit betreft een categorie 5 soort. Dit betreft een categorie 5 soort. Deze nesten zijn jaarrond beschermd in het gevolg van zwaarwegende ecologische redenen. De aanwezige bomen en struweel zijn ideale nestgelegenheden voor soorten zoals houtduif en zanglijster.

² Langstraat, M; 04-11-2019; Ecologisch onderzoek, Overschiese Kleiweg te Rotterdam, ByNature

Er zijn holtebomen aanwezig die geschikt zijn als nestlocatie voor soorten zoals koolmees. De waterkanten bieden mogelijke nestlocaties voor algemene watervogels zoals meerkoet. In een opening van de voormalige kleedkamer (figuur 18) lijkt zich een oud nest te bevinden. Het gebied is daarnaast door de rijke begroeiing met wilde planten geschikt als foerageergebied voor vogels,

Figuur 18 Opening in de bebouwing met mogelijk (oud) nest

Effecten

Het verwijderen van groen en inrichten van het gebied als woongebied leidt tot het verdwijnen van geschikt broed- en foerageergebied voor diverse vogels. Wanneer vegetatie wordt verwijderd in het broedseizoen kunnen nesten worden vernietigd en verstoord. Dit geldt ook voor sloop- en grondwerkzaamheden. De nesten van algemene broedvogels zijn alleen beschermd wanneer deze in gebruik zijn als broedlocatie. Dit is voornamelijk het geval tijdens het broedseizoen (globaal tussen 1 maart en 31 juli) maar de periode kan variëren afhankelijk van weersomstandigheden en de vogelsoort. In het gebied bevindt zich hoogstwaarschijnlijk een nest van een kauw.. Met betrekking tot de vermoedelijk aanwezige nestlocatie kauw kan geconstateerd worden dat in de omgeving voldoende alternatieven aanwezig zijn onder andere in bosplantsoen ten westen en noorden van het projectgebied.

Vervolgstappen

Vervolgstappen zijn niet benodigd indien de volgende maatregel getroffen wordt:

- Werkzaamheden aan en nabij vegetatie dient te gebeuren buiten het broedseizoen van vogels (ca. 1 maart – 31 juli).

5.3 Grondgebonden zoogdieren

Resultaten

Tijdens het veldbezoeken zijn geen strikt beschermde soorten aangetroffen. Voor strikt beschermde soorten zoals bever en noordse woelmuis zijn geen geschikte biotopen aanwezig. Het projectgebied is wel geschikt voor steenmarter. Het project biedt voldoende dekking en structuur voor deze soort. Daarnaast biedt de verlaten kleedkamers een potentiële verblijfplaats voor steenmarter of andere kleine marterachtigen. In het verleden is geen onderzoek gedaan naar de steenmarter. Het gebied is daarnaast geschikt voor algemeen voorkomende grondgebonden zoogdieren zoals bosmuis, egel, konijn, marterachtigen en vos. In het gebied zijn uitwerpselen gevonden die wijzen op de aanwezigheid van vos. Ook zijn er graafsporen en molshopen aangetroffen die de aanwezigheid van algemene grondgebonden zoogdieren doen vermoeden zie figuur 19 tot en met 21.

Figuur 19, 20 en 21 Waargenomen ontlasting op het zuidelijke grasveld in het projectgebied van vermoedelijk vos en waargenomen graafsporen

Effecten

De geplande inrichting tot woongebied en het verwijderen van groen leidt tot het verstoren en ongeschikt maken van mogelijk leefgebied voor de steenmarter. Daarnaast leiden de werkzaamheden mogelijk tot het doden of verwonden van steenmarter. Soorten zoals bosmuis, egel, kleine marterachtigen, konijn en vos kunne verstoord en/of gedood worden door werkzaamheden binnen het gehele onderzoeksgebied.

Vervolgstappen

Het voornemen is om in het najaar van 2022 te starten met uitvoeringswerkzaamheden van het bestemmingsplan. Daarom is nader onderzoek naar steenmarter noodzakelijk. Het bestemmingsplan biedt voldoende ruimte om eventueel benodigde maatregelen te kunnen nemen ten behoeve van de steenmarter en een ontheffing te verkrijgen. De uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan is hierdoor voldoende verzekerd.

Soorten zoals bosmuis, egel, kleine marterachtigen, konijn en vos zijn door de provincie Zuid-Holland vrijgesteld bij ruimtelijke ontwikkelingen. Ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming is voor

deze soorten niet benodigd. Wel dient rekening gehouden te worden met de zorgplicht (art. 1.11 Wnb). Dit is mogelijk door vegetatie te verwijderen vanuit één kant, zodat dieren de kans krijgen om zich te verplaatsen naar een veilige omgeving. Individuen die tijdens de werkzaamheden worden aangetroffen dienen te worden gevangen en verplaatst naar geschikt leefgebied.

5.4 Vleermuizen

Resultaten

Verblijfplaatsen: De aanwezige bebouwing op het sportpark heeft kieren en gaten is daarmee geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen. In figuur 21 tot en met 23 zijn openingen weergegeven geschikt voor vleermuizen. Ook zijn er enkele holtebomen aanwezig op het terrein. Deze holtebomen bevinden zich op het parkeerterrein bij de entree van het sportcomplex. Het terrein ten zuiden van het sportpark dat onderdeel uitmaakt van het bestemmingsplan was niet toegankelijk. Een oordeel over de geschiktheid van deze panden is dan ook niet te geven. Uit eerder onderzoek naar het sportpark blijkt dat er geen verblijfplaatsen van vleermuizen op het sportpark voorkomen.

Figuur 22, 23 en 24 voormalig kleedkamer met diverse openingen

Vliegroutes: De boomsingel langs het water ten noorden (figuur 25) van het projectgebied die onderdeel uitmaakt van de Steilrand betreft een essentiële vliegroute zo blijkt uit eerder onderzoek. In het projectgebied zelf zijn geen geschikte vliegroutes aanwezig voor vleermuizen.

Figuur 25 Essentiële vliegroute voor vleermuizen langs de bomenrij te noorden van het projectgebied.

Foerageergebied:

De voormalig voetbalvelden zijn uitermate geschikt als foerageerlocatie. Dit geldt tevens voor de aanwezige parkeerplaats en de watergang langs de Steilrand. In voorgaande onderzoek zijn op deze locatie foeragerende gewone dwergvleermuis, laatvlieger en ruige dwergvleermuis waargenomen.

Effecten

Verblijfplaatsen: De aanwezige bebouwing en holtebomen waren niet in gebruik tijdens voorgaand onderzoek. Omdat de situatie niet is veranderd kan aangenomen worden dat een effect is uitgesloten. Effecten op verblijfplaatsen in de opstallen aan de zuid- en westzijde van het gebied kan niet worden uitgesloten. Hiervoor eerst een ecologische quickscan van de bebouwing nodig op dit ontoegankelijke gedeelte. Dit deelgebied is niet eerder onderzocht omdat het in 2019 geen onderdeel was van de scope van het bestemmingsplan.

Vliegroutes: Ten noorden van het plangebied ligt de Steilrand. Dit is op basis van eerder uitgevoerd onderzoek een essentiële vliegroute. Bouwactiviteiten en de toekomstige inrichting kunnen leiden tot verstoring van deze vliegroute met name door de toevoeging van verlichting.

Foerageergebied: Met de beoogde werkzaamheden en het inrichten van het projectgebied tot woongebied is er sprake van het verdwijnen van geschikt foerageergebied. Er is voldoende alternatief foerageergebied aanwezig in de omgeving, waardoor er geen sprake is van essentieel foerageergebied. Effecten worden derhalve uitgesloten.

Vervolgstappen

Verblijfplaatsen: Ten behoeve van het bestemmingsplan zijn geen vervolgstappen nodig met betrekking tot het voormalig sportpark en de bebouwing. De opstallen op de percelen ten zuiden en westen van het sportpark dienen eerst te worden onderzocht op geschiktheid voor vleermuizen door middel van een Quick-scan Ecologie en eventueel nader onderzoek..

Vliegroutes: Vervolgstappen zijn niet nodig mits uitstraling van verlichting op de Steilrand kan worden voorkomen. Werkzaamheden dienen daarom uitgevoerd te worden tussen zonsopkomst en zonsondergang. Verlichting dient tot het strikt noodzakelijk te blijven. De uitstraling van verlichting op de Steilrand mag zowel tijdens de werkzaamheden als naar inrichting van het terrein nooit meer dan 2 lux bedragen. Het is noodzakelijk om een groene bufferzone van minimaal 50 meter tot de Steilrand te realiseren.

Foerageergebied: Er worden geen effecten verwacht, vervolgstappen zijn daarom niet nodig.

5.5 Amfibieën

Resultaten

Er zijn geen beschermde amfibieën aangetroffen tijdens het veldbezoek. Voor de strikt beschermde soort rugstreeppad is geen geschikt habitat aanwezig omdat open vergraafbare grond ontbreekt. Daarnaast komt deze soort binnen de Rotterdamse gemeentegrenzen momenteel -voor zover bekend- enkel voor in Hoek van Holland. De alpenwatersalamander is niet aangetroffen en wordt op basis van verspreidingsgegevens niet verwacht. Op basis van verspreiding en biotoop zijn strikte beschermde amfibieën redelijkerwijs uit te sluiten. Het projectgebied is wel geschikt algemeen voorkomende amfibieën zoals gewone pad en bruine kikker.

Effecten

Er zijn geen beschermde amfibieën aangetroffen in/nabij de watergangen en deze worden ook niet verwacht. Algemene soorten zoals gewone pad en bruine kikker kunnen verstoord en/of gedood worden door werkzaamheden binnen het onderzoeksgebied.

Vervolgstappen

Het bestemmingsplan kan worden vastgesteld. Er dient wel rekening gehouden te worden met de zorgplicht (art. 1.11 Wnb). Dit is mogelijk door o.a. werkzaamheden uit te voeren vanuit één kant, zodat dieren de kans krijgen om zich te verplaatsen naar een veilige omgeving. Werk volgens een vooraf opgesteld ecologisch werkprotocol. Individuen die tijdens de werkzaamheden worden aangetroffen dienen te worden gevangen en verplaatst naar geschikt leefgebied.

5.6 Reptielen

Resultaten

In het gebied zijn geen reptielen waargenomen. Het gebied is te dicht begroeit voor de strikt beschermde zandhagedis daarnaast komt deze soort binnen de gemeente Rotterdam enkel voor in Hoek van Holland. Het gebied is potentieel geschikt voor ringslang. Tijdens het veldbezoek zijn geen sporen of broeihopen aangetroffen. Op basis van de verspreiding van de ringslang wordt deze soort niet verwacht. Op basis van de verspreiding en het biotoop is de aanwezigheid van reptielen redelijkerwijze uitgesloten.

Effecten

Er zijn geen beschermde reptielen aangetroffen binnen het onderzoeksgebied en deze worden ook niet verwacht. Effecten zijn daarmee uitgesloten.

Vervolgstappen

Er worden geen effecten verwacht. Vervolgstappen zijn daarom niet benodigd.

5.7 Vissen

Resultaten

Aan de randen van het gebied komen watergangen voor. Mogelijk is dit leefgebied van algemeen voorkomende vissoorten. Op basis van het biotoop en verspreidingsgegevens worden geen strikt beschermde vissen verwacht.

Effecten

Er worden geen strikt beschermde vissen verwacht in het projectgebied. Algemene soorten vissen kunnen verstoord en/of gedood worden door werkzaamheden binnen het projectgebied.

Vervolgstappen

Er dient rekening gehouden te worden met de zorgplicht (art. 1.11 Wnb). Dit is mogelijk door o.a. werkzaamheden uit te voeren vanuit één kant, zodat dieren de kans krijgen om zich te verplaatsen naar een veilige omgeving. Voer eventuele werkzaamheden in de watergangen uit bij een temperatuur hoger dan 4 °C, zodat vissen actief genoeg zijn om zich te verplaatsen naar een veilig gedeelte van de watergang.

5.8 Ongewervelden

Resultaten

Tijdens het veldbezoek zijn geen strikt beschermde ongewervelden aangetroffen. Op basis van de biotoop met algemene voorkomende vegetatie van voedselrijke omstandigheden worden geen strikt beschermde soorten ongewervelden verwacht. Er is geen stilstaand water aanwezig waardoor een geschikte voortplantingslocatie voor veel strikt beschermde libellen ontbreekt. Soorten zoals de rivierrombout zijn gekoppeld aan biotopen van de uiterwaarden langs stromende rivieren. Deze biotopen ontbreken in het projectgebied. Op basis van biotoop en verspreiding kan redelijkerwijze de aanwezigheid van strikt beschermde ongewervelden worden uitgesloten.

Effecten

Beschermde soorten ongewervelden zijn niet aangetroffen en worden ook niet verwacht. Effecten zijn daarmee ook uitgesloten.

Vervolgstappen

Door afwezigheid van beschermde soorten ongewervelden en biotoop voor deze ongewervelden zijn vervolgstappen niet benodigd.

5.9 Exoten

Tijdens het veldbezoek is gekeken naar de aanwezigheid van invasieve en exotische soorten. Het veldbezoek heeft plaatsgevonden in een periode van het jaar waarin de aanwezigheid goed te bepalen is. Er zijn geen invasieve exotische plantensoorten aangetroffen tijdens het veldbezoek.

Op basis van de gemeentelijke duizendknopen kaart aan komt duizendknoop in het onderzoeksgebied niet voor³. De dichtstbijzijnde bekende groeilocatie van duizendknoop ligt op circa 40 meter van het projectgebied aan de noordkant van de Steilrand. Het betreft hier de Japanse duizendknoop.

³ <https://bsr.maps.arcgis.com/apps/opsdashboard/index.html#/98ee78af85fb44a5af7a3c8ed911bb06>

6 Gebruikte bronnen en literatuur

- Database waarnemingen Flora en fauna (GISWEB) van gemeente Rotterdam.
- Database waarnemingen Duizendknopen van gemeente Rotterdam
- <https://bsr.maps.arcgis.com/apps/opsdashboard/index.html#/98ee78af85fb44a5af7a3c8ed911bb06>
- Langstraat, M; 04-11-2019; Ecologisch onderzoek, Overschiese Kleiweg te Rotterdam, ByNature.
- Langstraat, M; 08-04-2019; Quickscan Flora en Fauna, Overschiese Kleiweg te Rotterdam, ByNature NDFF Database
- Natuurkaart Rotterdam van gemeente Rotterdam.
- Kennisdocumenten beschermde soorten, BIJ12.
- Verspreidings- en soortgegevens beschermde plantensoorten (FLORON), amfibieën, reptielen en vissen (RAVON) en ongewervelden (De Vlinderstichting).

7 Bijlages

7.1 Bijlage 1; Duiding Wet- en regelgeving

Bij ruimtelijke ontwikkelingen dienen de plannen voor de ontwikkeling getoetst te worden aan de van kracht zijnde natuurwetgeving. Deze toetsing is de verantwoordelijkheid van de initiatiefnemer. In onderstaande paragrafen wordt kort de relevante wet- en regelgeving omtrent flora en fauna beschreven. In Bijlage 2 is een meer uitgebreide beschrijving opgenomen van deze kaders.

7.1.1 Wet natuurbescherming

De bescherming van dier- en plantensoorten is sinds 1 januari 2017 in de Wet natuurbescherming (Wnb) geregeld. Het doel van deze wet is het beschermen en ontwikkelen van de natuur. In de wetteksten is vermeld dat een van de redenen voor natuurbescherming het behoud van haar intrinsieke waarde is. Verder staat het behouden en herstellen van de biodiversiteit genoemd als kernpunt, alsmede het duurzaam kunnen blijven inzetten van natuur voor ecosysteemdiensten. Er is daardoor ook een economisch doel gesteld, waarbij ook de natuurlijke kwaliteit van onze leefomgeving in acht dient te worden genomen. Verder moet er aandacht zijn voor een samenhangend beleid gericht op het behoud van waardevolle landschappen vanwege hun functie voor biodiversiteit, cultuurhistorie en maatschappelijke belang.

Sinds de invoering van Wnb ligt het bevoegd gezag bij de Provincies, welke het verlenen van vergunningen en ontheffingen en de handhaving delegeren naar de regionale milieudiensten. In Zuid-Holland moeten ontheffingen worden aangevraagd bij Omgevingsdienst Haaglanden (ODH). Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (OZHZ) is belast met de handhaving.

Beschermde soorten

In de Wet natuurbescherming zijn de beschermde soorten in de volgende artikelen vastgelegd:

- Artikel 3.1: alle van nature in Nederland levende vogels. In de praktijk betreft het vooral de bescherming van actieve nesten van vogels, die gedurende de broedperiode niet mogen worden verstoord. Voor sommige vogelsoorten geldt dat nesten en eventuele vaste rustplaatsen jaarrond, dus ook buiten het broedseizoen, beschermd zijn.
- Artikel 3.5: alle soorten (die in Nederland voorkomen) van de EU-Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern (planten) en Bonn (trekvoegels en andere migrerende dieren zoals zeezoogdieren). Bijlage 3, tabel 1
- Artikel 3.10: Beschermingsregime overige soorten. De lijsten met deze soorten zijn als bijlagen bij de wet opgenomen. Bijlage 3, tabel 2 omvat de Nederlandse diersoorten en de Nederlandse planten.

Hierbij is het verboden bij deze wet:

- a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, opzettelijk te doden of te vangen;
- b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of
- c. vaatplanten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Uitgezonderd van bovenstaande lijsten zijn:

- Soorten die worden aangewezen door de provincies als zijnde niet of juist wel beschermd in die provincie. Bijlage 3 tabel 3
- Dieren waarop gejaagd mag worden (zie artikel 3.20)
- Dieren die middels een AMvB worden aangewezen als overlast gevend of schadelijk (zie artikel 3.16)
- Middels een AMvB aan te wijzen invasieve exoten (zie artikel 3.19)

Vrijstelling en ontheffing zijn bij alle beschermingsregimes mogelijk indien aan bepaalde wettelijke belangen wordt voldaan. Ruimtelijke ingrepen of economische ontwikkelingen zijn geen wettelijke belangen. Daarnaast geldt bij werkzaamheden in het kader van ruimtelijke ontwikkeling altijd de zorgplicht conform artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming.

Zorgplicht

In de Wet natuurbescherming is een algemene zorgplicht opgenomen voor zowel soorten als voor gebieden in artikel 1.11 van hoofdstuk 1. In lid 2 van dit artikel wordt expliciet gemaakt dat negatieve effecten op natuurgebieden of inheemse in het wild levende soorten dieren en planten zo veel mogelijk voorkomen moeten worden. De zorgplicht geldt voor iedereen die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat er door zijn of haar handelen, of het nalaten daarvan, negatieve effecten op natuurgebieden of in het wild levende inheemse soorten kunnen optreden. Zorgplicht strekt zich ook uit tot de leefomgeving van dieren en planten; je mag het biotoop dus ook niet aantasten. In lid 3 is aangegeven dat zorgplicht slechts gedeeltelijk voor jacht, schadebestrijding en visserij geldt.

Gebiedsbescherming

Natuurgebieden of andere gebieden die belangrijk zijn voor flora en fauna kunnen op basis van Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn worden aangemerkt als speciale beschermingszones (SBZ's) in het kader van Natura 2000. De verplichtingen uit de Vogel- en Habitatrichtlijn zijn in Nederland opgenomen in hoofdstuk 2 van de Wet natuurbescherming.

7.1.2 Natuurnetwerk Nederland

De ecologische hoofdstructuur, ook wel 'Natuurnetwerk Nederland' genoemd, is een samenhangend netwerk van bestaande en toekomstig te ontwikkelen belangrijke natuurgebieden in Nederland. Deze NNN-gebieden leveren een belangrijke bijdrage aan het behoud en de versterking van de biodiversiteit in Nederland. De NNN-gebieden zijn opgebouwd uit kerngebieden, natuurontwikkelingsgebieden en verbindingzones. In gemeente Rotterdam zijn alle NNN-gebieden en verbindingen gelegen in het buitengebied van Rotterdam of direct langs de grote rivieren.

7.1.3 Rotterdams Beleid

De Rotterdamse Natuurkaart

Op 18 maart 2014 heeft het college van B&W van Rotterdam de Natuurkaart Rotterdam vastgesteld, waarin de ambities van de gemeente Rotterdam op het gebied van de ecologie en natuur zijn vastgelegd. Er wordt ingezet op het verbinden van gebieden waar ecologische kwaliteit aanwezig is. Ook wil men d.m.v. de Natuurkaart Rotterdam de omgevingskwaliteit verbeteren door meer rekening te houden met de ecologische mogelijkheden en onmogelijkheden op ontwikkellocaties. De Natuurkaart is dus een instrument om ruimtelijke ontwikkelingen te ondersteunen.

In het kaartgedeelte van de Natuurkaart Rotterdam is de ecologische structuur van de gemeente Rotterdam op hoofdlijnen weergegeven. De kaart laat de kerngebieden zien waar hoge ecologische waarden aanwezig zijn of verwacht kunnen worden, alsmede de reeds aanwezige verbindingzones tussen deze kerngebieden en de verbindingzones met NNN-gebieden. De Natuurkaart Rotterdam signaleert ook de knelpunten in de ecologische structuur. In de Natuurkaart Rotterdam is geen verbinding gemaakt met het Rotterdamse duurzaamheidsbeleid.

Rotterdams duurzaamheidsbeleid en ecologie

Het Rotterdams duurzaamheidsbeleid is vastgelegd in het Programma Duurzaam.

In **Programma Duurzaam** staan de volgende ambities:

- Elke ontwikkeling moet leiden tot een meer gezonde, groene, kindvriendelijk en schone leefomgeving
- Elke ontwikkeling moet leiden tot waarde creatie en toekomstbestendigheid
- Elke ontwikkeling moet leiden tot minimaal 50% CO₂-reductie en 100% klimaatbestendigheid in 2025

Deze ambitie is in het Programma Duurzaam geconcretiseerd in 10 duurzaamheidsopgaven.

Het vergroten van de biodiversiteit en inzetten op ecologische robuustheid kan een positieve bijdrage leveren aan de volgende van deze duurzaamheidsopgaven:

- Bevorderen van duurzame gebiedsontwikkeling (duurzaamheidsopgave 10).
- Voorbereiden op de gevolgen van klimaatverandering door bijvoorbeeld de realisatie van groene daken om hittestress tegen te gaan (duurzaamheidsopgave 9).
- Groener maken van de stad (duurzaamheidsopgave 6).

7.2 Bijlage 2; Uitgebreide toelichting op wetgevende kaders **Wet natuurbescherming**

Doel van de Wet natuurbescherming:

In artikel 1.10 van hoofdstuk 1, is aangegeven dat het doel van de wet is:

- Het beschermen en ontwikkelen van natuur (1.10 lid a). In dit lid wordt ook opgemerkt dat een van de redenen voor de natuurbescherming haar intrinsieke waarde is.
- Het behouden en herstellen van de biodiversiteit (1.10a).
- Het duurzaam kunnen blijven inzetten van natuur voor ecosysteemdiensten (1.10 lid b). Er is dus ook een economisch doel.
- Samenhangend beleid gericht op het behoud van waardevolle landschappen vanwege hun functie voor biodiversiteit, cultuurhistorie en maatschappelijke functies.

Actieve Natuurbescherming

De EU heeft haar lidstaten de plicht opgelegd zorg te dragen voor een goede stand van de natuur. In de Wet natuurbescherming heeft daarom actieve natuurbescherming een grotere rol. De actieve natuurbescherming is in hoofdstuk 1 in de artikelen 1.5 tot en met 1.10 en 1.12 vormgegeven. Om de EU-doelstellingen te halen wordt er door het ministerie van EZ een Nationale Natuurvisie opgesteld. Het doel is het behoud en zo mogelijk versterken van de biodiversiteit. In artikel 1.5 wordt expliciet de koppeling gelegd tussen een goede biodiversiteit, het goed functioneren van de ecosystemen en het borgen van evenwichtige en duurzame economische ontwikkeling (zie lid 3). In artikel 1.5 krijgen ook de zogenoemde rode lijsten een status binnen de Wet natuurbescherming; namelijk als monitoringsinstrument voor de stand der natuur in Nederland (zie lid 4).

In artikel 1.7 is aangegeven dat de provincies in het kader van actieve natuurbescherming vierjaarlijks een provinciale natuurvisie opstellen. In artikel 1.7 lid 3 is aangegeven dat in de provinciale natuurvisie Provincie het biodiversiteitsbeleid moet integreren met het algemeen economisch beleid, ruimtelijk beleid milieubeleid, waterbeleid en cultuurbeleid.

Zuid-Holland is hier wel al mee bezig maar gaat deze visie op zijn vroegst eind 2017 gereed hebben (het opzetten van het vergunningen traject voor passieve soortbescherming kost op dit moment (januari 2017) nog alle capaciteit).

De Wet natuurbescherming kent geen verplichting voor gemeenten om een Gemeentelijke Natuurvisie op te stellen. Een aantal gemeenten hebben dit echter wel al gedaan. Een Gemeentelijke Natuurvisie wordt soms opgesteld als instrument voor stimulering van de gemeentelijke economische maar vaak ook als voorbereiding op het in werking treden van de Omgevingswet. De gemeentelijke Natuurvisie wordt dan te zijner tijd opgenomen in de op te stellen Omgevingsvisie. Een onderdeel natuur moet hierin opgenomen zijn.

Zorgplicht

Zowel de Natuurbeschermingswet 1998 als de Flora- en Faunawet kenden zorgplichtbepalingen. In de Wet natuurbescherming zijn deze gezamenlijk ondergebracht in een algemene zorgplicht voor zowel soorten als voor gebieden in artikel 1.11 van hoofdstuk 1. In lid 2 van dit artikel wordt expliciet gemaakt dat negatieve effecten op natuurgebieden of inheemse in het wild levende soorten dieren en planten zo veel mogelijk voorkomen moeten worden. De zorgplicht geldt voor iedereen die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat er door zijn of haar handelen, of het nalaten daarvan, negatieve effecten op natuurgebieden of in het wild levende inheemse soorten kunnen optreden. Zorgplicht strekt zich ook uit tot de leefomgeving van dieren en planten; je mag het biotoop dus ook niet aantasten. In lid 3 is aangegeven dat zorgplicht slechts gedeeltelijk voor jacht, schadebestrijding en visserij geldt.

Bevoegd gezag

In artikel 1.3 van hoofdstuk 1 van de Wet natuurbescherming is vastgelegd dat het bevoegd gezag bij de provincie ligt waar een activiteit of ontwikkeling plaats vindt. De afgifte van ontheffingen en vergunningen in het kader van de Wet natuurbescherming, en de handhaving van deze vrijstellingen, is door de provincies uitbesteed aan de omgevingsdiensten. In Zuid-Holland worden ontheffingen en vergunningen beoordeeld en verleend door de Omgevingsdienst Haaglanden. Handhaving wordt verzorgd door de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid.

Onder de Flora- en faunawet was het Ministerie van EZ het bevoegd gezag (althans voor soortbescherming). Dit werd uitgevoerd door de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO). Voor provinciegrens overstijgende of gevoelige zaken (kustverdediging, rijks-infrastructuur, militaire zaken) blijft EZ ook onder de Wet natuurbescherming het bevoegd gezag. Het goedkeuren van Gedragscodes blijft om die reden ondergebracht bij RVO.

Vrijstellingen en Gedragscodes.

In de Wet natuurbescherming zijn de vrijstellingen, vergunningen en ontheffingen geregeld in hoofdstuk 5. De mogelijkheid tot het werken met gedragscodes is echter geregeld in hoofdstuk 3 artikel 3.31.

In artikel 5.1 is ook de behandeltermijn van een aanvraag vastgelegd; 13 weken met een maximale verlenging van 7 weken. Aan een ontheffing of vergunning kunnen voorwaarden zijn verbonden (zie artikel 5.3). Een ontheffing of vergunning kan worden ingetrokken als de houder van de vrijstelling zich niet aan de voorwaarden houdt, de vrijstelling heeft verkregen op onjuiste gronden of de omstandigheden zijn gewijzigd (artikel 5.4).

Onder de Wet natuurbescherming is het gebruik van generieke ontheffingen voor te ontwikkelen gebieden (gebiedsvergunning) expliciet benoemd als mogelijkheid (artikel 5.6).

In artikel 3.31 van hoofdstuk 3 (paragraaf 3.7) staat dat het mogelijk is te werken met een goedgekeurde gedragscode indien de werkzaamheden zijn beschreven en aangetoond kan worden dat er ook daadwerkelijk wordt gewerkt conform die gedragscode. Een leidraad of werkprotocol is dus vereist.

Voor bestendig beheer, bestendig onderhoud en bestendig gebruik is de toepassing van gedragscodes vergelijkbaar met de vroegere Flora- en faunawet.

In de Wet natuurbescherming is de mogelijkheid voor het gebruik van een gedragscode bij Ruimtelijke ingrepen verruimd ten opzichte van de Flora en faunawet; ook bij soorten die voorkomen op de EU-Habitatrichtlijn en EU-Vogelrichtlijn kan nu een gedragscode worden gebruikt mits de werkzaamheden vallen onder één in deze richtlijnen genoemde belangen. Het gebruik van gedragscodes voor ruimtelijke ingrepen is in de nieuwe wet gevoeliger geworden voor verwarring of misbruik. De verwachting is dat deze onduidelijkheid de komende jaren tot veel rechtszaken zal leiden. Via jurisprudentie zal duidelijkheid moeten ontstaan.

Overgangsrecht

Hoofdstuk 9 van de Wet natuurbescherming regelt de overgangsbepalingen.

In artikel 9.1 is aangegeven dat de onder de Natuurbeschermingswet 1998 aangewezen beschermde gebieden (Natura 2000-gebieden) onder artikel 2.1 van de Wet natuurbescherming komen te vallen.

In artikel 9.6 is aangegeven dat lopende ontheffingen en gedragscodes geldig blijven tot het einde van hun looptijd. Voor het werkingsgebied van de gedragscode blijft dus eigenlijk de Flora- en faunawet nog van toepassing. Dit heeft consequenties voor de soorten die onder de gedragscode vallen! (Zie hierna).

Bescherming van natuurgebieden

Ten aanzien van gebiedsbescherming (Natura 2000) verandert er weinig ten opzichte van de voorgaande wetgeving (Natuurbeschermingswet) aangezien dit hoofdzakelijk Europese regelgeving betreft.

In Nederland staan de instandhoudingsdoelen van een groot aantal Natura 200 gebieden onder druk door een te hoge stikstofdepositie. Om dit het hoofd te bieden is in 2015 het beleid Programma Aanpak Stikstof (PAS) van kracht geworden. De PAS is onveranderd opgenomen in een Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) Besluit Natuurbescherming, behorende bij de Wet natuurbescherming.

Beschermde soorten

In de Wet natuurbescherming zijn de beschermde soorten in de volgende artikelen vastgelegd:

- Artikel 3.1: alle van nature in Nederland levende vogels.
- Artikel 3.5: alle soorten (die in Nederland voorkomen) van de EU-Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern (planten) en Bonn (trekvoegels en andere migrerende dieren zoals zeezoogdieren).
- Artikel 3.10: "Overige soorten". Dit zijn de "Nederlandse soorten" vergelijkbaar met de Tabel 2 soorten uit de Flora- en faunawet. De lijsten met deze soorten zijn als bijlagen bij de wet zijn opgenomen en niet in een aparte AMvB zoals bij de Flora- en Faunawet het geval was. Lijsten A omvatten de Nederlandse diersoorten en B is een lijst met Nederlandse planten.

Uitgezonderd van bovenstaande lijsten met beschermde soorten zijn:

- Soorten die worden aangewezen door de provincies als zijnde niet of juist wel beschermd in die provincie. *Let op:* Hierdoor zijn er verschillen in de beschermde soorten tussen de provincies.
- Dieren waarop gejaagd mag worden (de soorten zijn genoemd in artikel 3.20).
- Dieren die middels een AMvB worden aangewezen als overlast gevend of schadelijk (zie artikel 3.16).
- Middels een AMvB aan te wijzen invasieve exoten (zie artikel 3.19).

De lijst met via de Wet natuurbescherming beschermde soorten bevat deels andere soorten dan welke onder de Flora- en faunawet beschermd waren. Vooral de lijst met Overige soorten wijkt flink af van de vroegere Tabel 2. Het aantal beschermde plantensoorten is flink afgenomen en er zijn een aantal insectensoorten toegevoegd.

Voor soorten uit de Habitatrichtlijn en Vogelrichtlijn zijn er geen wijzigingen.

Invasieve exoten

In artikel 3.19 is aangegeven dat er beleid moet komen voor de bestrijding van invasieve exoten. Het ministerie is momenteel bezig hiervoor een lijst met te bestrijden soorten op te stellen. Verantwoordelijkheid voor de uitvoering van de bestrijding van de invasieve exoten komt bij de Provincies te liggen. Hoe dit beleidsveld zich gaat ontwikkelen is nog niet inzichtelijk maar het lijkt voor de hand liggend dat de gemeenten hierin een rol zullen krijgen.

7.3 Bijlage 3; Beschermde soorten die in Zuid-Holland voorkomen (exclusief vogels)

Bron: Omgevingsdienst Haaglanden <https://omgevingsdiensthaaglanden.nl/files/wnb/Indicatieve-lijst%20beschermde%20soorten%20Wnb.pdf>

N.B. Deze lijst is indicatief en niet limitatief. Omdat de verspreiding van plant- en diersoorten niet statisch is, kan deze lijst na verloop van tijd wijzigen. Het is niet uitgesloten dat bij wet beschermde soorten die niet vermeld zijn op deze lijst toch in Zuid-Holland worden waargenomen.

Voor beschermde vogelsoorten wordt verwezen naar de 'List of birds of the European Union – June 1999' (die jaarlijks wordt bijgewerkt), te vinden onder de link

http://ec.europa.eu/environment/nature/conservation/wildbirds/eu_species/list_birds_en.htm.

Omdat de EU-lijst van beschermde vogelsoorten zeer omvangrijk is (inclusief vele dwaalgasten), zijn ten behoeve van de overzichtelijkheid geen vogels opgenomen in onderstaande lijst. Vanwege de grote mobiliteit van vogels, heeft het geen zin voor deze diergroep een aparte Zuid-Hollandse lijst op te stellen.

1. Soorten strikt beschermd onder artikel IV van de EU-habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern en/of bijlage I bij het Verdrag van Bonn (zie artikel 3.5 van Wnb)

Nederlandse naam	Latijnse naam
Baardvleermuis	<i>Myotis mystacinus</i>
Bever	<i>Castor fiber</i>
Bosvleermuis	<i>Nyctalus leisleri</i>
Bruinvis	<i>Phocoena phocoena</i>
Bultrug	<i>Megaptera novaeangliae</i>
Dikkopschildpad	<i>Caretta caretta</i>
Dwergvinvis	<i>Balaenoptera acutorostrata</i>
Franjestaart	<i>Myotis nattereri</i>
Gestreepte dolfijn	<i>Stenella coeruleoalba</i>
Gestreepte waterroofkever	<i>Graphoderus bilineatus</i>
Gevlekte witsnuitlibel	<i>Leucorrhinia pectoralis</i>
Gewone dolfijn	<i>Delphinus delphis</i>
Gewone dwergvleermuis	<i>Pipistrellus pipistrellus</i>
Gewone grootoorvleermuis	<i>Plecotus auritus</i>
Gewone spitsnuitdolfijn	<i>Mesoplodon bidens</i>
Gewone vinvis	<i>Balaenoptera physalus</i>
Griend	<i>Globicephala melas</i>
Groene glazenmaker	<i>Aeshna viridis</i>
Groenknolorchis	<i>Liparis loeselii</i>
Heikikker	<i>Rana arvalis</i>
Houting/Noordzeehouting	<i>Coregonus oxyrinchus</i>

Kamsalamander	<i>Triturus cristatus</i>
Kemps zeeschildpad	<i>Lepidochelys kempii</i>
Kleine dwergvleermuis	<i>Pipistrellus pygmaeus</i>
Laatvlieger	<i>Eptesicus serotinus</i>
Meervleermuis	<i>Myotis dasycneme</i>
Noordse woelmuis	<i>Microtus oeconomus</i>
Otter	<i>Lutra lutra</i>
Platte schijfhoren	<i>Anisus vorticulus</i>
Poelkikker	<i>Rana lessonae</i>
Potvis	<i>Physeter macrocephalus</i>
Rivierrombout	<i>Gomphus flavipes</i>
Rosse vleermuis	<i>Nyctalus noctula</i>
Rugstreeppad	<i>Bufo calamita</i>
Ruige dwergvleermuis	<i>Pipistrellus nathusii</i>
Steur	<i>Acipenser sturio</i>
Tonghaarmuts	<i>Orthotrichum rogeri</i>
Tuimelaar	<i>Tursiops truncatus</i>
Tweekleurige vleermuis	<i>Vespertilio murinus</i>
Vale vleermuis	<i>Myotis myotis</i>
Watervleermuis	<i>Myotis daubentoni</i>
Witsnuitdolfijn	<i>Lagenorhynchus albirostris</i>
Zandhagedis	<i>Lacerta agilis</i>

2. Nationaal beschermde soorten (artikel 3.10 Wnb), niet vallend onder de provinciale vrijstelling voor bestendig beheer of onderhoud en ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden.

Nederlandse naam	Latijnse naam
Aardbeivlinder	<i>Pyrgus malvae</i>
Beekrombout	<i>Gomphus vulgatissimus</i>
Bergnachtorchis	<i>Platanthera chlorantha</i>
Blaasvaren	<i>Cystopteris fragilis</i>
Blauw guichelheil	<i>Anagallis arvensis</i>
Bokkenorchis	<i>Himantoglossum hircinum</i>
Boommarter	<i>Martes martes</i>
Bosbeekjuffer	<i>Calopteryx virgo</i>
Brave hendrik	<i>Chenopodium bonus-henricus</i>
Brede wolfsmelk	<i>Euphorbia platyphyllos</i>
Bruine eikenpage	<i>Satyrium ilicis</i>
Bruinrode wespenorchis	<i>Epipactis atrorubens</i>
Damhert	<i>Dama dama</i>
Dreps	<i>Bromus secalinus</i>
Duinparelmoervlinder	<i>Argynnis niobe</i>
Eekhoorn	<i>Sciurus vulgaris</i>
Gevlekte glanslibel	<i>Somatochlora flavomaculata</i>
Gewone zeehond	<i>Phoca vitulina</i>
Glad biggenkruid	<i>Hypochaeris glabra</i>
Grijze zeehond	<i>Halichoerus grypus</i>
Groot spiegelklokje	<i>Legousia speculum-veneris</i>
Grote leeuwenklauw	<i>Aphanes arvensis</i>
Grote modderkruiper	<i>Misgurnus fossilis</i>
Grote vos	<i>Nymphalis polychloros</i>
Hazelworm	<i>Anguis fragilis</i>
Karhuizer anjer	<i>Dianthus carthusianorum</i>
Kleine vlotvaren	<i>Salvinia natans</i>
Kleine wolfsmelk	<i>Euphorbia exigua</i>
Kluwenklokje	<i>Campanula glomerata</i>
Knollathyrus	<i>Lathyrus linifolius</i>
Knolspirea	<i>Filipendula vulgaris</i>
Kwabaal	<i>Lota lota</i>
Moerasgamander	<i>Teucrium scordium</i>
Muurbloem	<i>Erysimum cheiri</i>
Ringslang	<i>Natrix natrix</i>
Rozenkransje	<i>Antennaria dioica</i>
Ruw pazelzaad	<i>Lithospermum arvense</i>
Schubvaren	<i>Ceterach officinarum</i>
Smalle raai	<i>Galeopsis angustifolia</i>
Steenmarter	<i>Martes foina</i>
Stijve wolfsmelk	<i>Euphorbia stricta</i>
Stofzaad	<i>Monotropa hypopitys</i>
Tengere veldmuur	<i>Minuartia hybrida</i>
Waterspitsmuis	<i>Neomys fodiens</i>
Wilde averuit	<i>Artemisia campestris</i>

Wilde ridderspoor
Wilde weit
Wolfskers

Consolida regalis
Melampyrum arvense
Atropa bella-donna